

A nominális árfolyamok hosszú távú viselkedésének vizsgálata FM-OLS és DOLS kointegrált panelbecslési eljárásokkal

Szabó Andrea

Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar

szabo.andrea@econ.unideb.hu

A vásárlóerő-paritás az egyik legmeghatározóbb modell a nemzetközi közgazdaságtanban, mely a nominális árfolyamok hosszú távú viselkedését magyarázza. De empirikus érvényessége vitatott kérdés, melyre Rogoff [1996]¹ nyomán vásárlóerő-paritási (PPP) rejtélyként hivatkoznak az irodalomban. Több javaslat született a modell javítására, illetve a PPP empirikus kudarcainak magyarázatára, de általában ezen elgondolások között nem szerepel hangsúlyosan a megfelelő módszertani eljárás megválasztása. A PPP hosszú távú egyensúlyi modell, ezért az ilyen típusú kapcsolatok megragadásához kointegrációs eljárás alkalmazása szükséges.

Az 1980-as évek vége előtt korlátozottak voltak a lehetőségek a nemstacioner folyamatok közötti hosszú távú kapcsolatok vizsgálatára, ami a módszertani eljárásokat illeti. Az áttörést Engle és Granger [1987]²-es tanulmánya hozta meg a kointegráció fogalmának bevezetésével. Ettől kezdve a nemstacioner idősorok közötti hosszú távú egyensúlyi kapcsolatok is vizsgálhatóvá váltak, ha azok kointegráltak. Bár az idősoros tesztek során több esetben kointegrációs eljárással sem sikerült igazolni a PPP-t, de a becslések pontossága és a tesztek ereje a megfigyelések számának növelésével fokozható. Így a kilencvenes évektől egyre elterjedtebbé vált a kointegrált panelbecslési eljárások alkalmazása a PPP tesztelésében is.

Mivel a panelben végzett becslések hatékonysága nagyobb a magasabb megfigyelésszámnak köszönhetően, ezért kétféle kointegrált panelbecslési eljárással (teljesen módosított legkisebb négyzetek módszere (FM-OLS) és dinamikus legkisebb négyzetek módszere becsléssel (DOLS)) vizsgáltuk meg a PPP empirikus érvényességét hat panelen. Az eredmények értékelésénél nem tekintettük szükséges feltételnek az arányosság és a szimmetria hipotézisének teljesülését. Ilyen értékelési kritériumok mellett valamennyi mintán mindkét eljárással sikerült igazolni a PPP empirikus érvényességét. De ezeket a kritériumokat figyelembe véve is sikerült igazolást találni a PPP-re, bizonyos mintákon, bizonyos eljárásokkal.

¹ K. ROGOFF: The Purchasing Power Parity Puzzle, Journal of Economic Literature, Vol. 34, 647-668 (1996).

² R. F. ENGLE, C. W. J. GRANGER: Co-Integration and Error Correction: Representation, Estimation, and Testing, Econometrica, Vol. 55, No. 2, 251-276 (1987)